

BỘ VĂN HÓA THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
Khoa Văn hóa Du lịch

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG KHU DI
TÍCH LỊCH SỬ ĐƯỜNG NGUYỄN KHUYẾN
TRONG HỆ THỐNG TUYẾN ĐIỂM DU LỊCH
HÀ NAM**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : PGS.TS Trần Nhoãn
Sinh viên thực hiện : Nguyễn Thị Bích Ngọc

Hà Nội, tháng 5 năm 2011

MỤC LỤC

Trang

Phần mở đầu

1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục đích nghiên cứu	3
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
5. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
6. Phương pháp nghiên cứu	4
7. Bố cục của bài khóa luận tốt nghiệp	4

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ TIỀM NĂNG DU LỊCH HÀ NAM.....5

1.1. Khái quát về tỉnh Hà Nam.....	5
1.1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên.....	5
1.1.2. Lịch sử.....	7
1.1.3. Con người.....	9
1.2. Tiềm năng du lịch tỉnh Hà Nam	11
1.3. Hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam.	13
1.4. Tổng quan về khu từ đường Nguyễn Khuyến.....	13
1.4.1. Vị trí địa lý	13
1.4.2. Lịch sử hình thành	15
1.4.3. Nhân vật được thờ phụng.....	20

CHƯƠNG 2: GIÁ TRỊ CỦA KHU DI TÍCH LỊCH SỬ TỪ ĐƯỜNG NGUYỄN KHUYẾN TRONG HỆ THỐNG TUYẾN ĐIỂM DU LỊCH HÀ NAM ..32

2.1. Giá trị lịch sử	32
2.2. Giá trị văn hóa.....	34
2.3. Giá trị kiến trúc	35

2.4. Giá trị hiện vật45

2.5. Giá trị tâm linh.....50

CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG KHU DI TÍCH LỊCH SỬ TỪ ĐƯỜNG NGUYỄN KHUYẾN TRONG HỆ THỐNG TUYẾN ĐIỂM DU LỊCH HÀ NAM.....52

3.1. Thực trạng khai thác khu di tích lịch sử từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam.....52

3.1.1. Thực trạng bảo tồn di tích lịch sử52

3.1.2. Cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch53

3.1.3. Nhân lực phục vụ du lịch.....55

3.1.4. Khách du lịch56

3.1.5. Công tác tuyên truyền quảng cáo58

3.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng khu di tích lịch sử từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam.....58

3.2.1. Trùng tu và tôn tạo khu di tích từ đường Nguyễn Khuyến58

3.2.2. Đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật và các dịch vụ bổ sung60

3.2.3. Đào tạo và củng cố nguồn nhân lực62

3.2.4. Thiết kế nhiều tuyến du lịch hấp dẫn từ khu di tích từ đường Nguyễn Khuyến.....63

3.2.5. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, quảng bá hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam67

Kết luận70

Tài liệu tham khảo71

Phụ lục.....

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong những năm gần đây, du lịch được quan tâm phát triển, được xác định là ngành kinh tế mũi nhọn trong định hướng phát triển chung của cả quốc gia dân tộc. Theo đó “phát triển du lịch là một hướng chiến lược quan trọng trong đường lối phát triển kinh tế xã hội của Đảng và Nhà nước nhằm góp phần thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, làm cho dân giàu, nước mạnh, dân chủ công bằng văn minh” và đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2020. Và thực tế hiện nay ngành du lịch đã dần khẳng định được vị trí và chỗ đứng của mình trên thị trường du lịch thế giới, Việt Nam được đánh giá là điểm du lịch hấp dẫn và an toàn nhất trong năm 2002. Số lượng khách du lịch quốc tế và nội địa tham gia vào các tour, tuyến của du lịch Việt Nam luôn tăng cả về số lượng và chất lượng.

Ngành du lịch Việt Nam đang trên đà phát triển mạnh với nhiều thành tựu đặc sắc, nhất là trong năm 2010 – năm du lịch quốc gia. Hơn lúc nào hết, việc đánh giá tiềm năng và khai thác các giá trị du lịch từ các tài nguyên du lịch, càng có ý nghĩa thời sự chiến lược.

Việt Nam có những điều kiện thuận lợi rất lớn về tài nguyên du lịch. Bên cạnh thế mạnh về tài nguyên thiên nhiên, Việt Nam còn có cả một kho tàng tài nguyên văn hóa, đó là một đất nước có bề dày lịch sử và văn hóa, hàng ngàn di tích được xếp hạng, cùng hàng vạn thiết chế tôn giáo, tín ngưỡng tạo nên một đất nước nơi nào cũng phảng phất khí thiêng sông núi, lung linh những giá trị lịch sử, văn hóa. Khắp ba miền đất nước có hàng trăm lễ hội dân gian khác nhau về văn hóa, lịch sử địa phương, văn hóa tâm linh...

Phát triển du lịch là con đường đúng đắn và hợp lý nhất để có thể tạo nên một hình ảnh Việt Nam với vị thế đặc biệt trên thị trường khu vực và quốc tế.

Trong nhịp điệu phát triển chung của ngành, du lịch Hà Nam cũng đang có những bước phát triển đáng kể trong những năm qua cả về số lượng và chất lượng. Trong những năm tới Hà Nam đang cố gắng đón khoảng 120.000 lượt khách, doanh số toàn ngành đạt khoảng 50 tỷ đồng/năm, và trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh.

Từ đường Nguyễn Khuyến, nơi lưu giữ trọn vẹn hình ảnh một nhân vật lịch sử, nhà thơ, một danh nhân văn hóa – là niềm tự hào của quê hương Hà Nam. Đây là khu di tích nổi tiếng của tỉnh Hà Nam nhưng nó còn khá xa lạ với du khách trong và ngoài nước, bởi việc khai thác du lịch tại đây chưa được chú trọng, thiếu sự đầu tư, quy hoạch tổng thể. Vì vậy mà hiện nay chưa tận dụng được tiềm năng vốn có của nó và chưa thu được hiệu quả cao.

Trước thực trạng đó, với tư cách là một sinh viên chuyên ngành văn hóa du lịch, cùng với những kiến thức sẵn có, sự tìm tòi học hỏi và sự giúp đỡ tận tình của PGS – Tiến sĩ Trần Nhoãn, người viết mạnh dạn chọn đề tài: “ Giải pháp nâng cao chất lượng khu di tích lịch sử từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam” cho khóa luận tốt nghiệp của mình. Với đề tài này, người viết hy vọng sẽ đóng góp một phần nhỏ bé trong việc nghiên cứu và nâng cao hiệu quả du lịch tại khu di tích từ đường Nguyễn Khuyến nói riêng, trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam và sự phát triển du lịch Hà Nam nói chung.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Từ đường Nguyễn Khuyến ở xã Trung Lương, huyện Bình Lục, tỉnh Hà Nam là một khu di tích lịch sử văn hóa, gắn với cuộc đời và sự nghiệp của nhà thơ, danh nhân văn hóa.

Năm 1985, UBND tỉnh Hà Nam Ninh cũ phối hợp với ủy ban khoa học xã hội Việt Nam trọng thể kỷ niệm 150 ngày sinh của nhà thơ và tổ chức một hội nghị khoa

học lớn bàn chuyên đề về cuộc đời và sự nghiệp thơ văn của ông, với sự tham gia của nhiều giáo sư, tiến sỹ, và các nhà khoa học có tên tuổi. Ngoài ra có rất nhiều công trình nghiên cứu về cuộc đời và sự nghiệp của nhà thơ. Như vậy có thể thấy việc nghiên cứu về nhà thơ đã có lịch sử khá lâu đời.

Tuy nhiên việc nghiên cứu một cách cụ thể và chi tiết về từ đường Nguyễn Khuyến tại xã Trung Lương trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam là chưa có. Đáng kể chỉ có những bài viết trong tạp chí xưa và nay, trong các bài báo, bài viết trên trang web giới thiệu về du lịch của tỉnh Hà Nam. Các bài viết này chỉ mang tính chất giới thiệu khái quát về khu di tích từ đường Nguyễn Khuyến gắn với cuộc đời và sự nghiệp của nhà thơ.

Trong đề tài này, người viết tập trung vào nghiên cứu từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch của tỉnh Hà Nam, đánh giá tiềm năng cũng như khả năng khai thác và giải pháp phát triển của từ đường này. Việc nhìn nhận từ đường này dưới lăng kính của du lịch văn hóa là điều mới mẻ. Vì thế với khả năng và tầm hiểu biết hữu hạn, bài khóa luận không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong được sự lượng thứ cũng như ý kiến đánh giá, nhận xét bổ sung của các thầy cô và các bạn.

3. Mục đích nghiên cứu

Trong bài nghiên cứu khoa học này, người viết tập trung tìm hiểu nghiên cứu những giá trị văn hóa đặc sắc cũng như những nét đẹp nằm ẩn sâu trong lòng của từ đường, phân tích các giá trị văn hóa du lịch của nó trong hệ thống tuyến du lịch Hà Nam để đưa ra các giải pháp nâng cao chất lượng của khu từ đường trong hệ thống tuyến du lịch để đưa du lịch Hà Nam ngày càng phát triển.

Ở khía cạnh nào đó bài viết còn đóng góp một tiếng nói riêng, mang bản sắc vùng quê đã sản sinh ra nhà thơ tam nguyên Yên Đỗ - vùng đồng quê chiêm trũng Hà Nam. Nói cách khác, trong bài viết này người viết cố gắng phân tích những nét đẹp riêng có, đại diện cho vùng miền nơi mà nhà thơ Nguyễn Khuyến đã sống cũng

như với từ đường của cụ đang tồn tại. Đó cũng là thể hiện lòng tự hào của quê hương của mỗi con người.

4. Nhiệm vụ nghiên cứu.

- Mô tả được hiện trạng của di tích.
- Làm rõ những giá trị và tầm quan trọng của từ đường trong hệ thống tuyến du lịch của tỉnh Hà Nam.
- Nêu được một số giải pháp khả thi nhằm nâng cao chất lượng của từ đường trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam.

5. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của bài viết này là những giá trị văn hóa du lịch nổi bật, thực trạng khai thác và xu thế phát triển du lịch của khu di tích từ đường Nguyễn Khuyến tại xã Trung Lương, huyện Bình Lục, tỉnh Hà Nam.

6. Phương pháp nghiên cứu

Các phương pháp chủ yếu được sử dụng trong bài viết này là:

- Phương pháp thu thập, xử lý số liệu
- Phương pháp khảo sát thực tế và phỏng vấn
- Phương pháp mô tả

7. Bố cục

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục, bài viết được chia thành 3 chương

Chương 1: Tổng quan về tiềm năng du lịch Hà Nam

Chương 2: Giá trị của khu di tích lịch sử từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam

Chương 3: Giải pháp nâng cao chất lượng khu di tích lịch sử từ đường Nguyễn Khuyến trong hệ thống tuyến điểm du lịch Hà Nam

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Thanh Thủy, *Nghiệp vụ hướng dẫn du lịch*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2009.
2. Bùi Thị Hải Yến, *Tuyển điểm du lịch Việt Nam*, Nxb Giáo Dục, 1999.
3. Dương Văn Sáu, *Di tích lịch sử - văn hóa và danh thắng Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2008.
4. Minh Anh - Hải Yến, *Cẩm nang du lịch Việt Nam*, Nxb Thế giới.
5. Ngô Vi Liên, *Địa dư huyện Bình Lục*. Nhà in Lê Văn Tân, 1935.
6. Nguyễn Huệ Chi (chủ biên), *Thi hào Nguyễn Khuyến đời và thơ*, Nxb Giáo dục, 1994.
7. Nguyễn Ngọc Tuấn, Trần Đức Cường, Hà Huy Thành, *Địa chí Hà Nam*, Nxb Khoa học xã hội, 2005.
8. Trần Nhoãn, *Tổng quan du lịch*, trường Đại học Văn hóa Hà Nội, 2005.
9. Trần Nhoãn, *Nghiệp vụ kinh doanh lữ hành*, Nxb Chính trị Quốc gia, 2002.
10. Trần Văn Nhĩ, *Tuyển tập thơ chữ Hán Nguyễn Khuyến*. Nxb Văn học, 2005
11. Trịnh Thị Minh Đức, Phạm Thu Hương, *Bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội, 2007.
12. Vũ Tuấn Thành, *Nguyễn Khuyến-Tác phẩm và dư luận* – Nxb Văn học, 2002.
13. Khóa luận các năm trước.
14. Website:
 - [http:// www.hanam.gov.vn](http://www.hanam.gov.vn)
 - [http:// www.hanam247.com](http://www.hanam247.com)
 - [http:// www. hanamhome.net](http://www.hanamhome.net)
 - [http:// www.vietnamtravelco.com](http://www.vietnamtravelco.com)